

การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*

The Development of Thai Language Instructional Activities in Basic Education

¹เกวาลิน งามพิริยกร และสิทธิกร สุมาลี

¹Geawalin Ngampiriyakorn and Sittikorn Sumalee

¹คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

¹Department of Education, Faculty of Education Kasetsart University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: swu_geawalin@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) เพื่อประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยกลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนที่ได้รับรางวัลภาษาไทยดีเด่นของคุรุสภากระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 30 คน มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสังเกตการณ์สอนและแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การใช้แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนและพร้อมกับความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ควรเพิ่มทักษะในการฟังคำแนะนำและปฏิบัติตามอย่างเข้าใจ สามารถจับใจความสำคัญ เพื่อนำไปสื่อสารพูดแสดงความคิดเห็น มีการใช้ภาษาถูกต้องเหมาะสมทั้งการอ่านเพื่อสรุปความจากเรื่องที่อ่าน การเขียนโดยใช้การเขียนอธิบาย ชี้แจง แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล จากการนำแผนการสอนไปปฏิบัติจริงในชั้นเรียน พบว่า (1) ขั้นนำ พบว่า นักเรียนมีความกังวล ไม่กล้าตอบคำถาม และไม่กระตือรือร้น ครูผู้สอนจึงต้องแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่แตกต่างกันตามช่วงวัย โดยในระดับประถมศึกษา ครูเริ่มต้นขั้นนำกิจกรรมด้วยเกมหรือเพลงทำให้นักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม ขณะที่ระดับมัธยมศึกษา จะเริ่มต้นขั้นนำด้วยการตั้งคำถาม ดุวิดีโอ หรือการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการสอน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า นักเรียนบางส่วนขาดการปฏิสัมพันธ์กับครูและสื่อที่นำเสนอ ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย (2) ขั้นสอน พบว่า นักเรียนชอบทำงานกลุ่มหรือคุ่มากกว่างานเดี่ยว ชอบลงมือปฏิบัติมากกว่าการฟังบรรยาย และ (3) ขั้นสรุป พบว่า ครูมีการตั้งคำถามให้นักเรียนอภิปราย การวิพากษ์ให้ข้อเสนอแนะ เป็นการสะท้อนความรู้ รวมถึงการนำเสนอผลงาน ซึ่งนักเรียนสามารถตอบคำถามและอภิปราย รวมถึงการนำเสนอผลงานได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: การพัฒนากิจกรรม; การเรียนการสอนภาษาไทย; การศึกษาขั้นพื้นฐาน; ครูดีเด่นของคุรุสภา

*Received June 6, 2020; Revised July 12, 2020; Accepted July 20, 2020

Abstract

Objectives of this research are to 1) develop Thai language instructional activities in basic education, and 2) assess Thai language instructional activities in basic education. The research sample was 30 Thai language instructors who were rewarded “The Excellent Thai Language Teacher” by the Teacher’s Council of Thailand, Ministry of Education. Research tools comprised of teaching observation guideline and interview guideline regarding opinions in organizing Thai language instructional activities in basic education.

Research findings pointed out that lesson plans were implemented to encourage learner’s participation and responsibilities in learning activities. However, to improve efficiency in learning activities, it was essential to learning skills on listening the advice and practicing with a clear understanding in order to enable learners understand main ideas and communicate easily. Additionally, it was necessary to encourage learners to use appropriate language, reading skill to summarize the main idea, and writing skill for written explanations and written rational opinions. When implemented the lesson plans in classroom, it was found that (1) introduction stage; students were getting worried, rarely to answer the question, and not enthusiastic. Teachers solved these problems by using different methods in each education level. In the primary school level, teachers started activities with games or music to convince students participating in learning activities. While the secondary school level teachers started introduction by raising questions, watching videos, or using teaching software packages. However, it was nothing that some students lacked interactions with teachers and presentation medias which caused boring among students in learning. (2) The body stage; students preferred working in groups or in pairs rather than individual, and students liked to practice more than listening to the lecture. (3) The conclusion stage; teachers raised questions for students in order to discuss, debate, make suggestions for knowledge reflection, and presentations also. These methods resulted in students were able to answer questions, discuss, and present activities very well.

Keywords: Activity development; Thai language instruction; Basic education; The excellent teacher of the Teacher’s Council of Thailand

บทนำ

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ความเป็นไทยและวัฒนธรรมทางภาษาที่สืบทอดกันมาอย่างช้านาน มีคุณค่ายิ่งต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เพราะภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้เป็นสะพานเชื่อมโยงเพื่อให้เกิดความเข้าใจเรื่องราว ความรู้สึกนึกคิด ความต้องการของผู้ส่งสารและผู้รับสาร

ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและแสดงถึงความเป็นไทย เป็นเครื่องมือที่คนไทยใช้ติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือซึ่งกันและกัน ใช้ประกอบอาชีพ ตลอดจนเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้และประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิดให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี อีกทั้งเป็นพื้นฐานที่สำคัญเพื่อพัฒนาทักษะด้านต่างๆ นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นสื่อแสดงถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรมและประเพณี ดังนั้นภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยต่อไป (Office of the National Primary Education Commission, 2001) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO, 2008) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ภาษาแม่เพื่อให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนอ่านออกเขียนได้โดยการให้ความรู้และประสบการณ์ผ่านภาษาแม่ เพราะภาษาแม่เป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญ ต่อการดำรงชีวิตและการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ภาษาแม่ต้องเป็นเสาหลักสำหรับการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ ให้แก่ผู้เรียนด้วยทักษะทางการสื่อสาร ฟัง พูด อ่าน เขียน และคิดวิเคราะห์ที่พัฒนามาแล้วอย่างดี หากผู้เรียนไม่แตกฉานในภาษาแม่ของตนเอง กระบวนการเรียนรู้ในวิชาอื่นๆ ย่อมมีอุปสรรคในการพัฒนาอย่างแน่นอน ภาษาแม่ จึงเป็นทั้งเครื่องมือในการเรียนรู้ และ ในการแสวงหาความรู้

ดังนั้นการที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมไทยจึงจำเป็นต้องมีความรู้ทางภาษาไทยเป็นอย่างไร กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวของภาษาไทย จึงได้กำหนดให้มีการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยกำหนดให้นักเรียนทุกคนต้องเรียนสำหรับเป็นแนวทางที่จะช่วยให้นักเรียนใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องและเข้าใจตรงกัน และเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การใช้ภาษาไทยให้แตกฉาน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะและการสื่อสารในระดับต่างๆได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้ทุกคนต้องตระหนักถึงการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง ทั้งนี้เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน แต่อย่างไรก็ตามการเรียนการสอนภาษาไทยเท่าที่ผ่านมายังไม่ประสบความสำเร็จอย่างที่วางไว้

ผลสำรวจของยูเนสโกครั้งล่าสุดเมื่อปี 2558 ระบุว่า มีประชากรที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้มากกว่า 4 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นเยาวชนอายุ 15-24 ปี เกือบ 2 แสนคน ทั้งนี้ จำนวนเยาวชนที่ไม่รู้หนังสือมีแนวโน้มลดลง แต่จำนวนผู้ไม่รู้หนังสือในวัยผู้ใหญ่ (อายุ 24 ปีขึ้นไป) กลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เช่นเดียวกันกับข้อมูลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี 2558 จะพบตัวเลขที่น่าสนใจในกลุ่มเด็กอายุ 6-14 ปีที่ไม่อ่าน หรือเทียบเท่าเด็กนักเรียนชั้น ป.1-ม.3 ซึ่งระบุว่าอ่านไม่ออกร้อยละ 31.7 คิดเป็นจำนวนถึง 2 แสนคนเศษ หากรวมเด็กกลุ่มอายุเดียวกันนี้ที่อ่านไม่คล่อง/อ่านได้เพียงเล็กน้อย อีกร้อยละ 34.7 นั้นหมายความว่ามียุวกะเรียนจำนวนกว่า 450,000 คน ที่ยังมีปัญหาอ่านไม่ออกหรืออ่านไม่คล่อง ในการสำรวจล่าสุดในปี 2561 พบว่ากลุ่มเด็กวัยเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังคงประสบปัญหาอ่านไม่ออกและอ่านไม่คล่องร้อยละ 42.9 และ 26.5 ตามลำดับ คิดเป็นจำนวนประมาณ 510,000 คน ซึ่งมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการสอบ O-NET ย้อนหลัง 3 ปี ในรายวิชาภาษาไทยพบว่ามีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ผลการประเมินคุณภาพ

ผู้เรียนระดับชาติ (O-NET) วิชาภาษาไทย ตั้งแต่ ปีการศึกษา 2560-2562 ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และ มัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้เรียนทุกระดับชั้นมีคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยต่ำกว่าร้อยละ 50 อย่างต่อเนื่องทั้ง 3 ปี มีเพียงปี 2561 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 50 แต่ในปีถัดมาผลการประเมินต่ำกว่าร้อยละ 50 ทั้งสองระดับ ดังนั้นผลการประเมินนี้ จึงเปรียบเสมือนตัวบ่งชี้หนึ่งที่จะบ่งชี้ถึงระดับความรู้ความสามารถในวิชาภาษาไทยของผู้เรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงปัญหาการจัดรูปแบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

จากผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ ดังที่กล่าวมานี้ จึงเป็นสิ่งสะท้อนถึงปัญหาการจัดการเรียนการสอนในวิชาภาษาไทยที่ผ่านมายังไม่ประสบผลตามความมุ่งหมายที่วางไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น หลักสูตร ตำรา หนังสือเรียน ครูผู้สอน วิธีการสอน การจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษา การใช้สื่อการสอนและตัวนักเรียน เป็นต้น องค์ประกอบสำคัญที่สุดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคุณภาพการเรียนการสอนก็คือ ครูผู้สอน Perrenoud (1999) กล่าวว่า ครูที่ดีต้องประกอบไปด้วยการให้โอกาสกับผู้เรียน ยอมรับในศักยภาพของผู้เรียนว่าสามารถเรียนรู้ได้เท่าเทียมกัน การพัฒนาความรู้ความสามารถและความแตกต่างของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนยอมรับนับถือ ภาวภูมิใจในความสามารถของตน และรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ได้ การพัฒนาความมุ่งมั่นของผู้เรียนที่จะส่งเสริมการทำงานและการเรียนรู้ การทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน การให้โอกาสกับผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการเรียนรู้ ใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการจัดการเรียนการสอน สามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งภายในองค์กรและความขัดแย้งทางจริยธรรม มีการพัฒนาตนเองอย่างมืออาชีพ ซึ่งเป็นผู้ที่มีหน้าที่โดยตรงในการจัดประสบการณ์ต่างๆ ให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนให้ได้ประสิทธิภาพและบรรลุผลตามที่หลักสูตร ดังที่ Suphan-Uam (2008) กล่าวว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูผู้สอนควรมีคุณลักษณะและบทบาทต่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเรียนอย่างมีความสุข โดยครูสอนภาษาไทยต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาภาษาไทยเป็นอย่างดี ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้ดี เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองให้ทันสมัยทันเหตุการณ์อยู่เสมอ มีความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนภาษาไทยหลายรูปแบบตามหลักการวัดผลและประเมินผล มีความรู้ ความเข้าใจด้านจิตวิทยา เข้าใจลักษณะธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียนเป็นอย่างดี มีคุณลักษณะของครูที่ดีที่ผู้เรียนพึงประสงค์ ได้แก่ ใจดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีอารมณ์ขัน พูดจาไพเราะมีเมตตา ขยัน เอาใจใส่ผู้เรียนอย่างทั่วถึง มีเวลาให้ผู้เรียน เข้าพบและปรึกษาหารือ มีความเป็นมิตร มีความยุติธรรม ใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นของผู้เรียนและไว้วางใจต่อความคิดความรู้สึกรู้สึกของผู้เรียนและมีคุณธรรม

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความรู้ความเข้าใจในวิชาภาษาไทย จำเป็นมีการพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนการสอนในวิชาภาษาไทยควบคู่กันไป เพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะและการสื่อสารในระดับต่างๆ จึงเกิดคำถามการวิจัยที่ว่าครูผู้สอนได้จัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องและครอบคลุมต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างไร

กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบใดที่ควรนำมาใช้ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะความสามารถของตนเอง และเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยให้แตกฉาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อประเมินกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการสร้างกิจกรรม โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผ่านกระบวนการศึกษาวิเคราะห์กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยจากครูที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งเน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย โดยกลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนที่ได้รับรางวัลภาษาไทยดีเด่นของคุรุสภากระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี พ.ศ. 2555 - 2557 จากภูมิภาคต่างๆ ในประเทศไทย จำนวน 30 คน เก็บข้อมูลโดยแบบสังเกตการณ์สอนและแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากนั้นวิเคราะห์และสังเคราะห์กิจกรรมการเรียนการสอนจากครูที่ได้รับรางวัลครูภาษาไทยดีเด่น เกี่ยวกับแนวคิดและกระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย จำนวน 30 คน แล้วทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์กิจกรรมการเรียนการสอนจากแผนการจัดการเรียนรู้ต่างประเทศจากเว็บไซต์ โดยวิเคราะห์ตามวิธีการสอน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทย นำความรู้ที่สังเคราะห์ได้ บันทึกลงในแบบบันทึกวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเปรียบเทียบ ความเหมือนและความแตกต่างของกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยแล้วนำมารวบรวมสร้างคู่มือการอบรมหลักสูตรเชิงปฏิบัติการการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอน มีขั้นตอนดังนี้

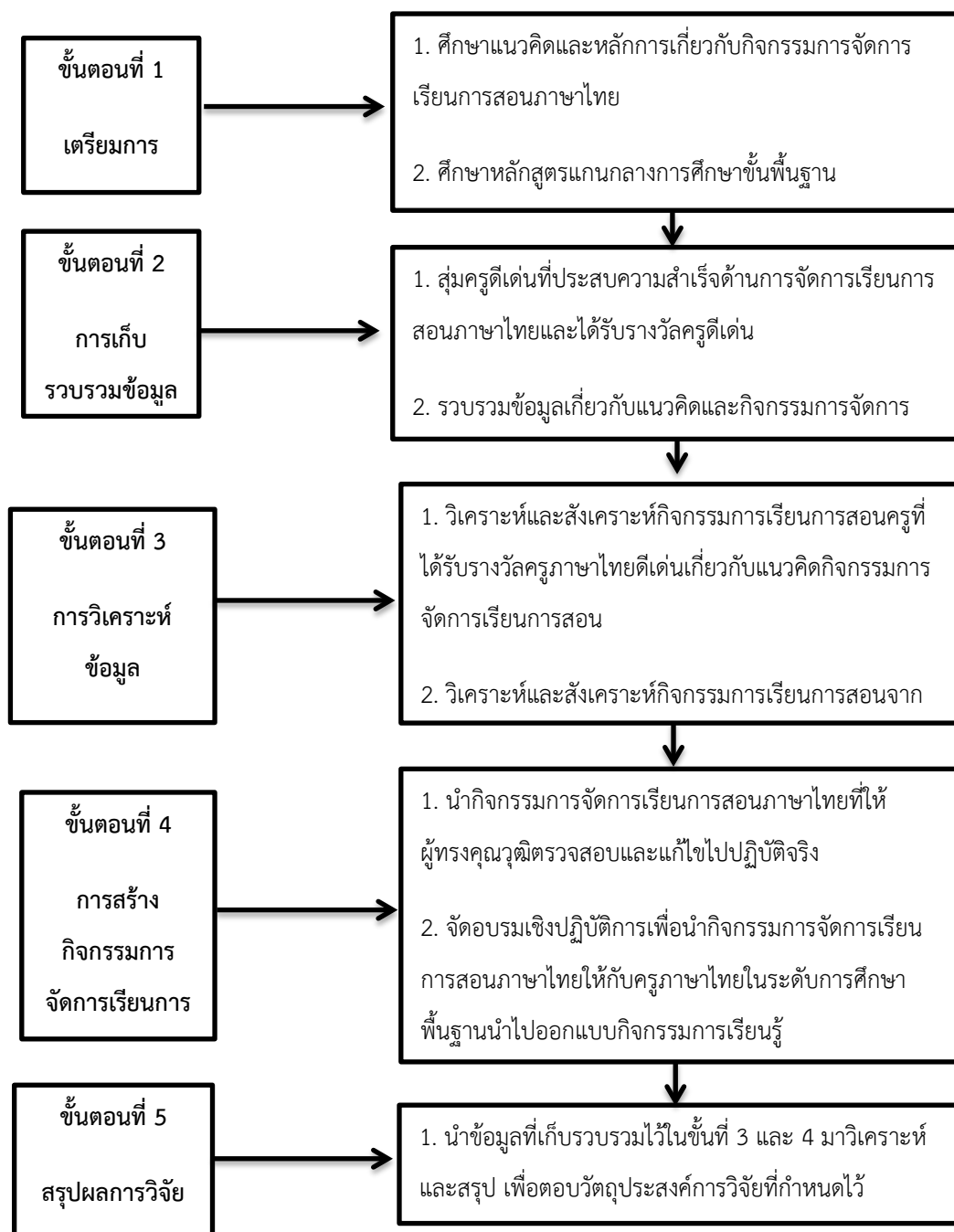
ขั้นตอนที่ 1 การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลมาทำการตรวจสอบและทบทวน เพื่อนำข้อมูลไปสร้างกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบพิจารณาข้อมูล นำกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยที่ได้นำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนที่ 3 สร้างกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน นำกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและแก้ไขแล้วนำไปปฏิบัติจริง

ขั้นตอนที่ 4 กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อนำกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ให้กับครูภาษาไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำไปออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 5 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน นำกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยที่พัฒนาขึ้นไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

รูปภาพที่ 1: กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

การพัฒนา กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า จากการอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยใช้คู่มือการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย แผนการจัดการเรียนรู้ เริ่มจากการเลือกใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนตามคู่มือการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย สำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองต่อทักษะของผู้เรียน ใช้หลักการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก และการประเมินกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า จากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมี

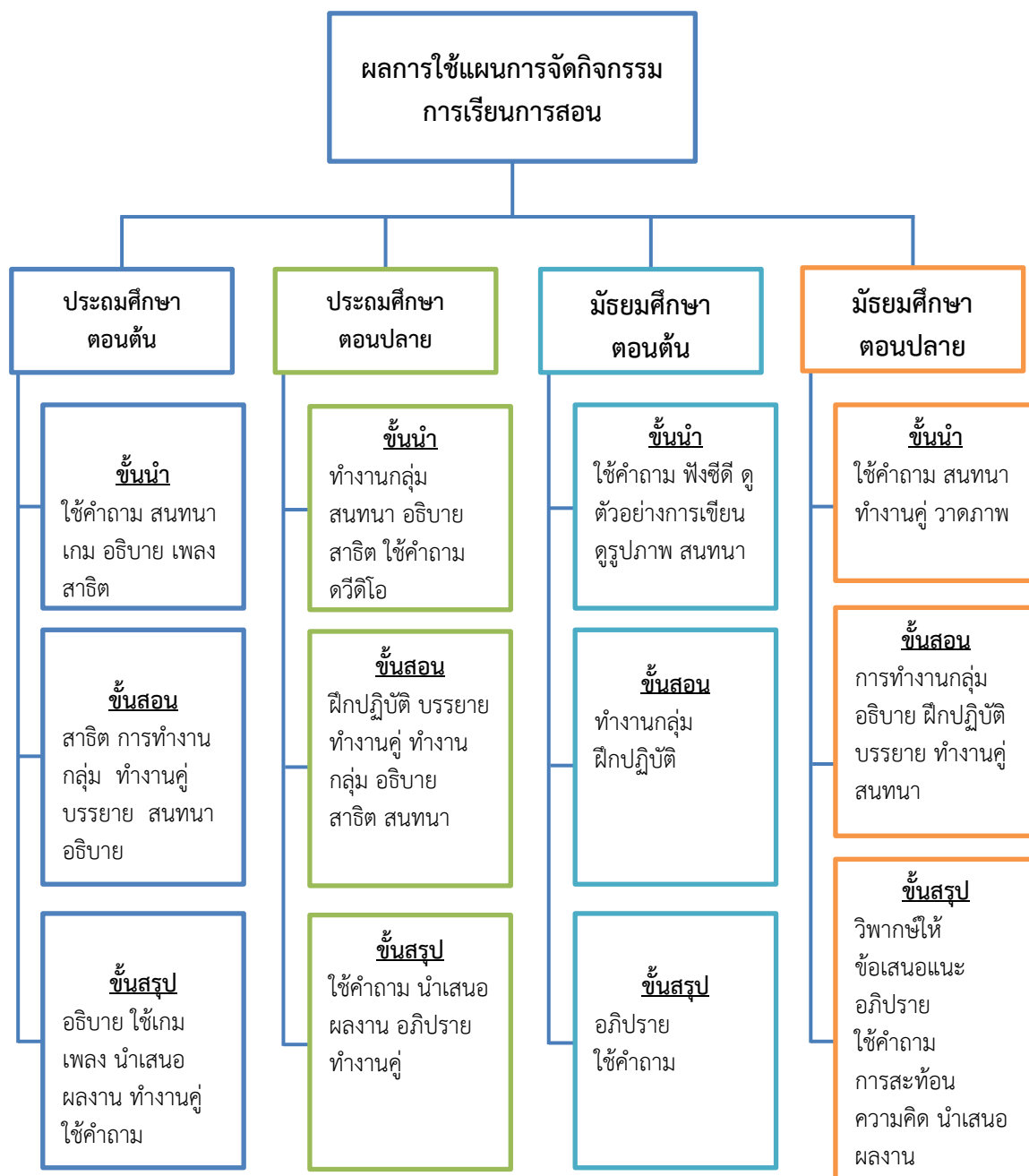
ส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนและมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง เพิ่มทักษะในการฟังคำแนะนำ และปฏิบัติตามอย่างเข้าใจ สามารถจับใจความสำคัญ เพื่อนำไปสื่อสารพูดแสดงความคิดเห็น มีการใช้ภาษา ถูกต้องเหมาะสม การอ่าน สรุปความจากเรื่องที่อ่าน การเขียน ใช้การเขียนอธิบาย ชี้แจง แสดงความคิดเห็น อย่างมีเหตุผล แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องตอบสนองทักษะที่จำเป็นของผู้เรียน และตอบคำถามได้ว่า (1) นักเรียนมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์อะไรบ้าง (2) เสริมสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนอะไรบ้าง จึงทำให้นักเรียนบรรลุผลตามจุดประสงค์ (3) ครูมีบทบาทอย่างไรในการจัดกิจกรรม ตั้งแต่ครูเป็นศูนย์กลางจนถึงนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (4) สื่อ/อุปกรณ์อะไรที่จะช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์ และ (5) รู้ได้อย่างไรว่านักเรียนเกิดคุณสมบัติตามที่คาดหวัง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการนำแผนการสอนไปปฏิบัติจริงในชั้นเรียน ครูบันทึกหลังแผนการสอน เพื่อประเมินกิจกรรม พบว่าชั้นนำ นักเรียนมีความกังวล ไม่กล้าตอบคำถาม ไม่กระตือรือร้น บางครั้งนักเรียนมีความวุ่นวายในชั้นเรียน ระดับประถมศึกษา ครูเริ่มต้นชั้นนำกิจกรรมด้วยเกมหรือเพลงทำให้นักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีกระบวนการคิด แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับ Athikiet (2014) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาครูผู้สอนควรจะมี ความรู้ความเข้าใจได้รับการจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทยที่มีคุณค่านั้น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จาก ประสบการณ์ในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ ระดับมัธยมศึกษาพบว่า ชั้นนำที่เริ่มต้นด้วยการตั้งคำถาม ดูวิดีโอ หรือการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการสอน นักเรียนกลับไม่มีปฏิสัมพันธ์กับครูและสื่อที่นำเสนอ ครูจึงต้องมีการ พัฒนากิจกรรมการสอนให้เหมาะสมกับวัย ซึ่งสอดคล้องกับ Chadfak (2014) ที่พบว่า ครูผู้สอนต้องเข้าใจ จิตวิทยาการศึกษา จิตวิทยาเด็ก ปรัชญาการศึกษา วิธีการสอน ซึ่งทำให้ครูมีแนวทางหรือกระบวนการเรียน การสอนที่ชัดเจนและนำไปสู่เป้าหมายการสอน ระดับชั้นมัธยมศึกษาอาจมุ่งเน้นไปในเรื่องของการนำสื่อ เทคโนโลยี แอปพลิเคชัน ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การสอน ชั้นสอน พบว่านักเรียนชอบทำงานเป็นกลุ่ม หรือเป็นคู่ มากกว่า นักเรียนชอบลงมือปฏิบัติมากกว่าการฟังบรรยาย เมื่อจัดกระบวนการสอนแบบกลุ่มทำให้เกิด การเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน ชั้นสรุปพบว่า ครูมีการตั้งคำถามให้นักเรียนอภิปรายเป็นกลุ่มหรือเป็นคู่ การ วิพากษ์ให้ข้อเสนอแนะ เป็นการสะท้อนความรู้ รวมถึงการนำเสนอผลงาน จากกระบวนการดังกล่าวพบว่า นักเรียนสามารถตอบคำถามและอภิปราย รวมถึงการนำเสนอผลงานได้เป็นอย่างดี

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัย สามารถสังเคราะห์แผนการจัดการเรียนการสอนได้ 3 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ชั้นนำ (2) ชั้นสอน และ (3) ชั้นสรุป รายละเอียดดังนี้

รูปภาพที่ 2: แผนการจัดการเรียนการเรียนรู้

ผลการใช้แผนการจัดการเรียนการเรียนรู้ สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนและมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง เพิ่มทักษะในการฟังตามคำแนะนำและปฏิบัติตามอย่างเข้าใจ สามารถจับใจความสำคัญ เพื่อนำไปสื่อสารพูดแสดงความคิดเห็น มีการใช้ภาษาสื่อสารได้ถูกต้องเหมาะสม การอ่าน สามารถสรุปความจากเรื่องที่อ่าน การเขียน สามารถใช้รูปแบบการเขียนอธิบาย ชี้แจงแสดงความคิดเห็นเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล ครูสามารถนำกิจกรรมการเรียนการสอนไปปรับใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ดังนี้

กิจกรรมการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาตอนต้น พบว่า ในขั้นนำครูเลือกใช้วิธีการใช้คำถาม การสนทนา เกม การอธิบาย การใช้เพลง และการสาธิต ในขั้นสอนครูเลือกใช้วิธีการสาธิต การทำงานกลุ่ม

การทำงานคู่ การบรรยาย การสนทนา การอธิบายและในชั้นสรุปครูเลือกใช้ การอธิบาย การใช้คำถาม เกม การใช้เพลง การนำเสนอผลงาน และการทำงานคู่

กิจกรรมการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาตอนปลาย พบว่าในชั้นนำครูเลือกใช้ การทำงานกลุ่ม การสนทนา การอธิบาย การสาธิต การใช้คำถาม และการดูวิดีโอ ในชั้นสอนครูเลือกใช้การฝึกปฏิบัติ การบรรยาย การทำงานคู่ การทำงานกลุ่ม การอธิบาย การสาธิต และการสนทนา และในชั้นสรุปครูเลือกใช้ การใช้คำถาม การอธิบาย การนำเสนอผลงาน การทำงานคู่

กิจกรรมการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าในชั้นนำครูเลือกใช้ การฟังซีดี การใช้คำถาม การดูตัวอย่างการเขียน การดูรูปภาพ การสนทนา ในชั้นสอนครูเลือกใช้วิธีการทำงานกลุ่ม และการฝึกปฏิบัติ และในชั้นสรุปครูเลือกใช้การอธิบาย และการใช้คำถาม

กิจกรรมการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในชั้นนำครูเลือกใช้ การใช้คำถาม การสนทนา การทำงานคู่ และการวาดภาพ ในชั้นสอนครูเลือกใช้ การทำงานกลุ่ม การอธิบาย การฝึกปฏิบัติ การบรรยาย การทำงานคู่ การสนทนา และในชั้นสรุปครูเลือกใช้ การวิพากษ์ให้ข้อเสนอแนะ การอธิบาย การใช้คำถาม การสะท้อนความคิด และการนำเสนอผลงาน

สรุป

แผนการจัดการเรียนการเรียนรู้ สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนและมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง เพิ่มทักษะในการฟังตามคำแนะนำและปฏิบัติตามอย่างเข้าใจ สามารถจับใจความสำคัญ เพื่อนำไปสื่อสารพูดแสดงความคิดเห็น มีการใช้ภาษาสื่อสารได้ถูกต้องเหมาะสม การอ่าน สามารถสรุปความจากเรื่องที่อ่าน การเขียน สามารถใช้รูปแบบการเขียนอธิบาย ชี้แจง แสดงความคิดเห็น เรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล ครูสามารถนำรูปแบบการเรียนการสอนไปปรับใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องสามารถตอบสนองทักษะที่จำเป็นของผู้เรียน และตอบคำถามได้ ดังนี้ (1) จะให้นักเรียนมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์อะไรบ้าง (2) จะเสริมสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอะไรบ้าง จึงจะให้นักเรียนบรรลุผลตามจุดประสงค์ (3) ครูจะต้องมีบทบาทอย่างไรในการจัดกิจกรรม ตั้งแต่ครูเป็นศูนย์กลางจนถึงนักเรียนเป็นผู้จัดทำเอง (4) จะใช้สื่อ/อุปกรณ์อะไรจึงจะช่วยให้ นักเรียนบรรลุจุดประสงค์ และ (5) จะรู้ได้อย่างไรว่านักเรียนเกิดคุณสมบัติตามที่คาดหวังไว้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ก่อนเริ่มการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูผู้สอนต้องเข้าใจพื้นฐานหลักการการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดและหลักการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยและครูผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมที่

หลากหลายครอบคลุมแต่ละระดับให้ชัดเจน เพื่อที่จะจัดกิจกรรมตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้สอนที่จะได้ทราบถึงจุดเด่น จุดด้อยของผู้เรียน ในทุกทักษะตามจุดเน้นของผู้เรียนช่วงชั้นนั้นๆ

References

- Athikiat, K. (2014). *Learning activities in Thai teaching*. (4th Ed.). Bangkok: Ramkhamhaeng University.
- Department of Curriculum and Instruction Development, Ministry of Education. (2008). *Learning management of Thai language subject group under Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (2008)*. Bangkok: Department of Curriculum and Instruction Development, Ministry of Education.
- Kadfak, M. (2014). *A study of the conditions and problems of learning and teaching Thai for grade 6 students of schools in Muang District, Uttaradit*. (Master's Thesis). Uttaradit Rajabhat University. Uttaradit.
- Office of the National Primary Education Commission. (2001). *Self-development report of school personnel regarding to student-centered learning process*. Bangkok: Office of the National Primary Education Commission.
- Perrenoud, P. (1999). *The Skill Approach in Education from Theory to Practice*. Cambridge: Cambridge Scholars Publishing.
- PR Technical Development Office. (2018). *Articles of National Thai Language Day: 29 July*. Bangkok: National News Bureau of Thailand, Public Relations Department.
- Supana-Uam, K. (2007). *Characteristics of Thai language teacher*. Retrieved April 9, 2015, from <https://www.gotoknow.org/posts/102423>.